

Vleermuisonderzoek Verdi Noordzijde IJsbaanpad

11 oktober 2023

Kenmerk R002-1292211FLR-V02-sss-NL

Verantwoording

Titel	Gemeente Amsterdam: Actualisatie ecologische onderzoeken Zuidas – Verdi Noordzijde IJsbaanpad
Opdrachtgever	Ingenieursbureau Gemeente Amsterdam
Projectleider	Karin Boelens
Auteur(s)	Floor Reijngoudt
Tweede lezer	Vincent Wisgerhof
Uitvoering meet- en inspectiewerk	Sarah Mahie, SAB, STB, KIP, KJB, M, LIS
Kenmerk	R002-1292211FLR-V01-sss-NL
Aantal pagina's	17 (exclusief bijlagen)
Datum	5 oktober 2023
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale verwerking. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

TAUW bv
Australiëlaan 5
Postbus 3015
3502 GA Utrecht
T +31 30 28 24 82 4
E info.utrecht@tauw.com

Kenmerk R002-1292211FLR-V02-sss-NL

Inhoud

1 Inleiding 4
1.1 Aanleiding en doel onderzoek 4
1.2 Leeswijzer 4
2 Plangebied en beoogde ontwikkeling 4
2.1 Plangebied 4
2.2 Beoogde ontwikkeling 7
3 Relevante soorten en mogelijke effecten en verbodsbepalingen 8
4 Onderzoeksmethode 9
4.1 Vleermuizen 9
5 Resultaten 10
5.1 Vleermuizen 10
5.1.1 Resultaten 10
5.1.2 Effecten en verbodsbepalingen 11
6 Vervolgstappen 12
6.1 Mitigatie 13
6.2 Ontheffing 14
6.3 Overige maatregelen 15
7 Conclusie 15
7.1 Aanleiding 15
7.2 Conclusie 16
8 Literatuur 16

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel onderzoek

Ingenieursbureau Gemeente Amsterdam is voornemens om de bestaande kantoorpanden nabij de IJsbaanpad te Amsterdam gefaseerd te slopen, en de buitenruimte te herinrichten. TAUW heeft deze plannen reeds getoetst aan de Wet natuurbescherming in een natuurtoets (TAUW, 2023). Deze natuurtoets concludeert dat negatieve effecten op beschermde soorten niet met zekerheid zijn uitgesloten. In de natuurtoets wordt geconcludeerd dat soortgericht onderzoek noodzakelijk is voor vleermuizen (verblijfplaatsen, foerageergebied, vliegroutes) en afhankelijk van de werkzaamheden voor iepenpage, grote vos.

TAUW heeft soortgericht onderzoek uitgevoerd naar de essentiële functie van het plangebied voor vleermuizen (vliegroutes en foerageergebied). Onderhavige rapportage doet verslag van het soortgericht onderzoek naar vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen en geeft een indicatie of een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig is.
De nader soortgerichte onderzoeken voor andere soorten (iepenpage en grote vos) en functies (verblijfplaatsen van vleermuizen) maken geen deel uit van onderhavige rapportage, omdat deze op een later moment worden onderzocht.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 volgt een overzicht van het plangebied en de beoogde ontwikkeling. In de navolgende hoofdstukken staan de details en de resultaten van het ecologisch onderzoek.
In hoofdstuk 3 volgt eerst een samenvatting van de conclusies uit de natuurtoets. In hoofdstuk 4 is de onderzoeksmethode uitgewerkt, waarna in hoofdstuk 5 de resultaten van het onderzoek zijn behandeld. Aan de hand van de resultaten is een effectbeoordeling uitgevoerd. In hoofdstuk 6 ‘vervolgstappen’ is aangegeven of mitigerende maatregelen van toepassing zijn, of een ontheffing nodig is en onder welke voorwaarden een ontheffing redelijkerwijs verleend kan worden. Tot slot vat hoofdstuk 7 alles in een conclusie samen.

2 Plangebied en beoogde ontwikkeling

2.1 Plangebied

Figuur 2.1 toont de ligging van het plangebied. De locatie is gesitueerd in Amsterdam-Zuid nabij het Olympisch Stadion, in de provincie Noord-Holland. Het gaat om de sloop en nieuwbouw van drie panden en herinrichting van de openbare ruimte aan de noordzijde van het IJsbaanpad . Figuur 2.2 geeft een sfeerimpressie van het gebied.

Het plangebied bestaat voor een groot gedeelte uit drie kantoorpanden die zijn opgetrokken uit bakstenen. Alle panden hebben drie bouwlagen, en bepaalde delen van de gebouwen zijn één of tweelaags. De panden variëren in hoogte van 1 tot 3 verdiepingen. Verspreid over de gevels zijn open stootvoegen aanwezig.

De gevels van de verschillende panden bestaan voor een groot gedeelte uit ramen van glas. Op de gevels vlak boven de begane grond zijn gevelarmaturen geplaats. De panden hebben een plat dak en de dakrand is afgewerkt met steen. Vlak onder de dakrand, op bepaalde delen van de gevel, zijn buizen voor hemelwaterafvoer geplaatst. Ruimte onder de dakrand ontbreekt. Vermoedelijk is het dak deels bedekt met grind, maar dit was tijdens het oriënterend veldbezoek van de eerder uitgevoerde natuurtoets niet te beoordelen (TAUW, 2023).

Rondom de panden is het groen beperkt aanwezig in de vorm van struweel, solitaire loofbomen en een grasveld. Het struweel bestaat met name uit Spaanse aak, haagbeuk, vlinderstruiken en ruwe berk. De ondergroei wordt gekarakteriseerd door klimop, bijvoet, duizendblad en diverse grassen. Het IJsbaanpad wordt gekenmerkt door een weg voor gemotoriseerd verkeer en fietspaden aan weerszijden met straatverlichting. Een bomenlaan van onvolgroeide eiken is tussen de weg en het fietspad aan de noordzijde aanwezig. Het IJsbaanpad vormt de zuidelijke grens van het plangebied.

Ten zuiden van het IJsbaanpad zijn enkele volgroeide lindes en een Hollandse iep aanwezig. Aan het noorden van het plangebied ligt de Stadiongracht. In de Stadiongracht groeit voornamelijk gele plomp. Langs de oevers groeien enkele bomen waaronder boswilg en treurwilg. Kademuren zijn aanwezig aan de oeverkant en sporadisch begroeid met muurvaren. De nabije omgeving van het plangebied wordt gekarakteriseerd door diverse (kantoor)panden, woonwijken en het olympisch stadion.

Figuur 2.1 Ligging van het plangebied (globaal begrensd)

Figuur 2.2 Impressie van het plangebied

2.2 Beoogde ontwikkeling

Figuur 2.3 geeft de beoogde inrichting weer. Doordat het voornemen in de bestemmingsplanfase is, is er nog geen detailuitwerking beschikbaar. Om de beoogde nieuwbouw te kunnen realiseren worden de bestaande gebouwen (gefaseerd) gesloopt. Daarna, of parallel daaraan wordt begonnen aan de nieuwebouw van 4 panden en de herinrichting van de buitenruimte en openbare ruimte nabij het IJsbaanpad. De werkwijze van de uitvoering van de werkzaamheden is nog niet bekend. Het is mogelijk dat werkzaamheden deels vanaf het water worden uitgevoerd.

De werkzaamheden vinden plaats in de periode 2024 – 2029. Een gedetailleerde uitvoeringsplanning is nog niet bekend.

Het gefaseerd slopen is een belangrijk onderdeel van de beoogde ontwikkeling, waardoor er voldoende tijd en ruimte is om voor fauna te kunnen mitigeren (nakoming van zorgplicht van de Wnb).

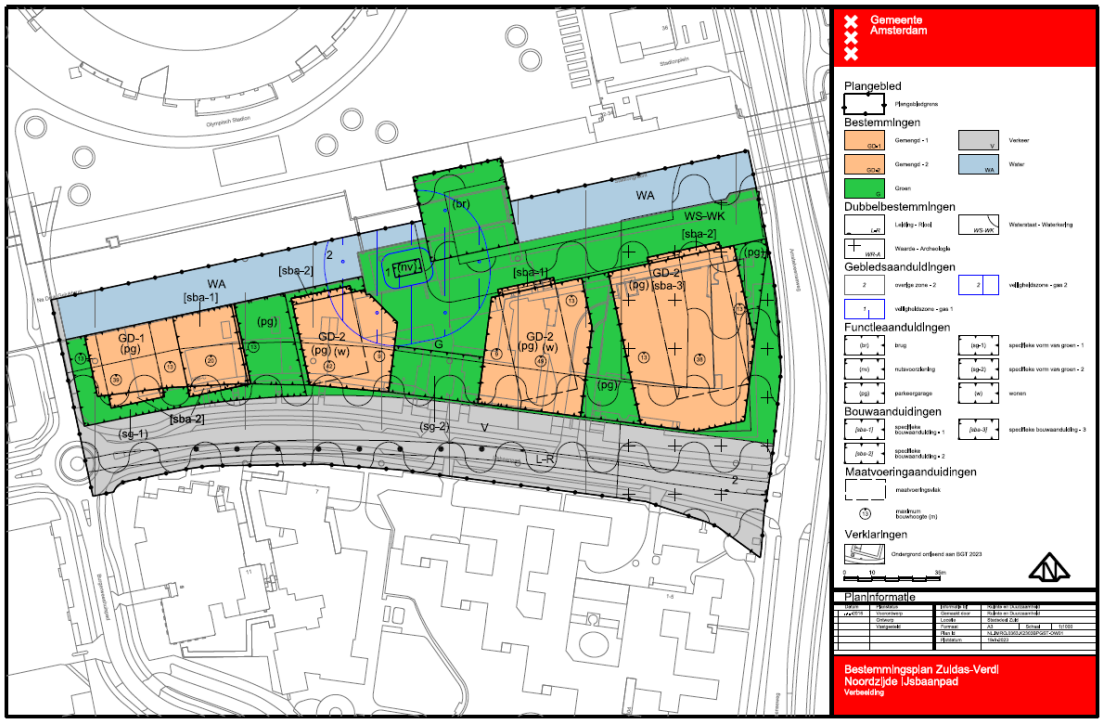

Figuur 2.3 De beoogde ontwikkeling

3 Relevante soorten en mogelijke effecten en verbodsbepalingen

In de natuurtoets is op voorhand niet uitgesloten dat beschermde soorten in het plangebied voorkomen en dat negatieve effecten op beschermde soorten tot een overtreding van verbodsbepalingen leidt (TAUW, 2023). Hieronder wordt een toelichting gegeven op de resultaten van de reeds uitgevoerde natuurtoets

Uit vleermuisonderzoek uit 2020 voor een ander ruimtelijke voornemen is bekend dat een deel van de Stadionsgracht ten noorden van het plangebied gebruikt wordt als essentiële vliegroute door gewone dwergvleermuis (TAUW, 2020). Deze watergang loopt door in watergang in het noorden van het plangebied, maar of deze vliegroute daar ook aanwezig is, is vooralsnog onbekend.

Een essentiële vliegroute zoals boven de Stadiongracht is essentieel voor het behoud van lokale vleermuispopulaties, omdat het een verbinding vormt naar het buitengebied waar gefoerageerd kan worden en waar mogelijk verblijfplaatsen aanwezig zijn. Deze vliegroute kan door alle aanwezige vleermuissoorten gebruikt worden, en dus ook door soorten die in 2020 niet zijn vastgesteld, zie tabel 3.1.

Lichtverstoring van de bouwplaats en de nieuwe bebouwing, en materieel op het water leiden mogelijk tot aantasting van een essentiële vliegroute, en daarom dient een aanvullend soortgericht onderzoek naar vleermuizen uitgevoerd te worden.

Tabel 3.1 Mogelijk aanwezige soortfunctiecombinaties in het plangebied

Type functie	Vleermuissoorten
Essentiële vliegroute	Bosvleermuis, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis en watervleermuis

4 Onderzoeksmethode

In dit hoofdstuk is de methode van het uitgevoerde onderzoek per verwachte soort beschreven.

4.1 Vleermuizen

Vleermuizen

Het vleermuizenonderzoek is uitgevoerd met behulp van een batdetector (type: Petterson D240X). Een batdetector is een apparaat dat ultrasone geluiden, die een vleermuis maakt, omzet in voor de mens hoorbare tikkende geluiden. Aan de hand van het ritme en de frequentie kan worden bepaald om welke vleermuissoort het gaat. Voor het determineren van soorten wordt daarnaast gebruik gemaakt van opnameapparatuur en speciale software voor het analyseren van vleermuisgeluiden.

Om de functies voor vleermuizen in kaart te brengen, hebben 2 ervaren ecologen van TAUW door het plangebied gelopen en gepost. Bij het rondlopen is gekeken naar vleermuisactiviteit en vleermuisgedrag.

In totaal zijn veldbezoeken uitgevoerd in de periode mei tot en met september. Meerdere bezoeken zijn nodig omdat vleermuizen gebruik maken van een netwerk van verblijfplaatsen met bijbehorende foerageergebieden en routes tussen deze plekken. Door de bezoeken te spreiden wordt een beter beeld verkregen van de aanwezigheid van vleermuizen in het plangebied en hiermee van de betekenis van het plangebied voor vleermuizen. In tabel 4.1 zijn de data en weersomstandigheden van de veldbezoeken weergegeven. Het veldwerk is sterk weersafhankelijk en is daarom alleen bij gunstige weersomstandigheden uitgevoerd. Dit houdt voor vleermuizen in dat er geen of weinig neerslag is en niet te veel wind.

Het eerste veldbezoek is herhaald, omdat gedurende het veldbezoek een omvangrijk festival (‘De Amsterdamse Zomer’) naast het onderzoeksgebied werd gehouden. Kort heeft tijdens dit eerste veldbezoek een vuurwerkshow plaatsgevonden (23:05-23:12). Het festival en de vuurwerkshow hebben mogelijk (tijdelijk) een (negatieve) invloed gehad op de activiteit van vleermuizen. Ondanks dat vleermuizen gedurende het veldbezoek foerageeractiviteit bleven vertonen is ervoor gekozen om het veldbezoek opnieuw uit te voeren, onder optimale omstandigheden. Hierdoor kan uitgesloten worden dat het festival en de vuurwerkshow van invloed zijn geweest op de uitslag van het onderzoek.

Afwijking van vleermuisprotocol 2021
De eerste twee veldbezoeken voldoen volledig aan de voorwaarden van het vleermuisprotocol. Het laatst uitgevoerde veldbezoek, op 28 september 2023, is buiten de onderzoeksperiode van watervleermuis, meervleermuis en bosvleermuis uitgevoerd. Een aanvullend onderzoek in de juiste periode in 2024 is noodzakelijk om alle aanwezige soorten en functies binnen het plangebied vast te kunnen stellen danwel uit te sluiten. Dit onderzoek kan tegelijkertijd met het onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen plaatsvinden. Onderhavig onderzoek geeft wel een indicatie welke functies voor vleermuizen binnen het plangebied aanwezig zijn.

Tabel 4.1 Data, focus/doel en weersomstandigheden per veldbezoek

Datum bezoek	Periode	Focus/doel	Weersomstandigheden
07-07-2023	21:55 - 00:40	Vliegroute, foerageergebied	21°C, droog, onbewolkt (<10%), 3 Bft.
14-07-2023	21:57 - 00:27	Vliegroute, foerageergebied	21°C, droog, bewolkt (>80%), 3 Bft.
28-09-2023	19:26 - 21:56	Vliegroute, foerageergebied	18 °C, droog, bewolkt (>80%), 2 Bft

5 Resultaten

In dit hoofdstuk zijn de resultaten van het uitgevoerde onderzoek uitgewerkt. Tevens is bepaald wat de effecten van de beoogde ontwikkeling zijn op de aangetroffen soorten en functies en of/welke verbodsbepalingen (mogelijk) worden overtreden.

5.1 Vleermuizen

5.1.1 Resultaten

Tijdens het eerste veldbezoek is geen vliegroute vastgesteld. Voor en na de vuurwerkshow is één individuele gewone dwergvleermuis overvliegend waargenomen aan de noordkant van het plangebied, parallel aan de Stadiongracht. Aan het einde van het veldbezoek is veel foerageeractiviteit vastgesteld bij IJsbaanpad nummer 6.

Tijdens de herhaling van het eerste veldbezoek is een essentiële vliegroute van gewone dwergvleermuis vastgesteld in het plangebied, zie figuur 5.1. Tenminste twintig individuen van gewone dwergvleermuis en tien individuen van watervleermuis maakten gebruik van deze vliegroute. De vliegroute loopt parallel aan de Stadiongracht en is overwegend van west naar oost georiënteerd.

De individuen van gewone dwergvleermuis en watervleermuis gebruikten de bomen aan weerszijden van de gracht als geleiding en vlogen op diverse manieren langs de watergang (niet allemaal exact dezelfde route). Enkele keren staken individuen het water over, dus van noord naar zuid en andersom. Halverwege het plangebied, bij de versmalling van de watergang, leken de individuen de aanwezige lampen langs de vliegroute te vermijden door gebruik te maken van de bomen welke het licht afschermden. Een deel van de waargenomen gewone dwergvleermuizen die gebruik maakte van de vliegroute en één ruige dwergvleermuis zijn (ook) foeragerend boven de Stadiongracht waargenomen.

Tijdens het derde veldbezoek werd de aangetroffen vliegroute opnieuw gebruikt door circa twintig gewone dwergvleermuizen en twee ruige dwergvleermuis. Gedurende het hele veldbezoek is één individuele gewone dwergvleermuis foeragerend waargenomen onder de brug grenzend aan de oostkant van het plangebied. Watervleermuis en andere vleermuissoorten zijn bij dit laatste bezoek niet aangetroffen.

Vanwege het veelvuldig gebruik van de vliegroute door gewone dwergvleermuis en watervleermuis is geconcludeerd dat het als een essentiële vliegroute functioneert voor deze soorten. Door de hoge aantallen van foeragerende gewone dwergvleermuizen, fungeert deze watergang voor deze soort ook als essentieel foerageergebied.

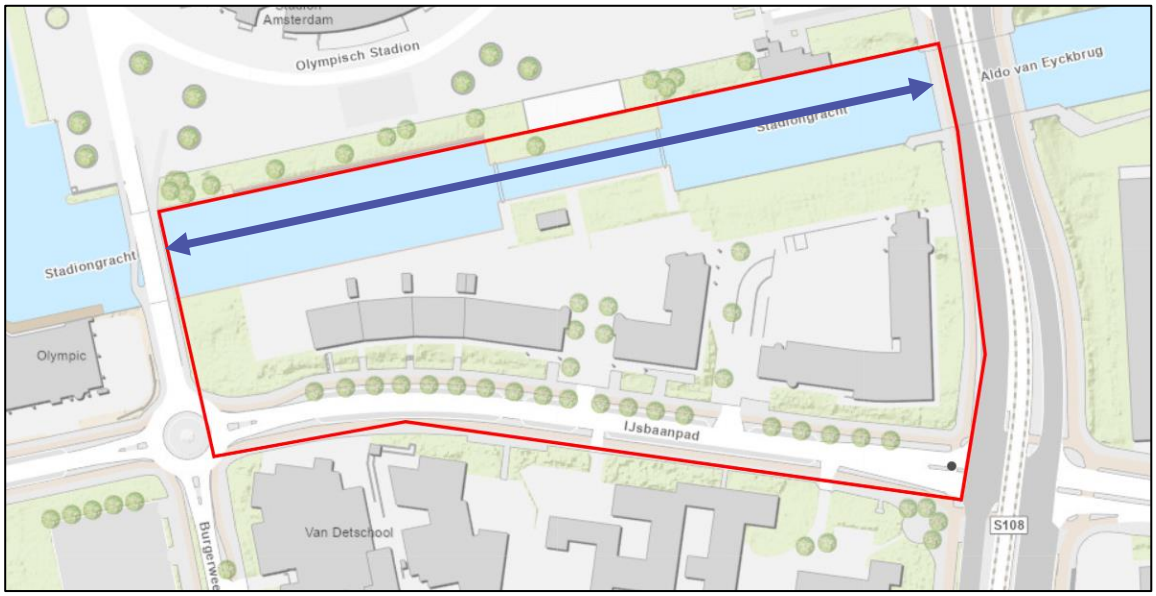

Figuur 5.1 Ligging van essentiële vliegroute van gewone dwergvleermuis en watervleermuis (blauwe lijn) binnen het plangebied (rood omlijnd) (Bron: Esri Nederland, Community Map Contributors)

5.1.2 Effecten en verbodsbepalingen

Uit het onderzoek is gebleken dat binnen het plangebied een essentiële vliegroute van gewone dwergvleermuis en watervleermuis aanwezig is, en een essentieel foerageergebied voor gewone dwergvleermuis.

Indien werkzaamheden vanaf het water worden uitgevoerd vanaf pontons op het wateroppervlak, en/of breed uitstralende verlichting bij de bouw of in de gebruiksfase wordt toegepast tussen zonsondergang en -opkomst in de periode dat vleermuizen actief zijn (globaal van april tot en met oktober) leiden de werkzaamheden mogelijk tot het tijdelijk of permanent verloren gaan van een essentiële vliegroute van gewone dwergvleermuis en watervleermuis, en essentieel foerageergebied van eerstgenoemde soort. Daarnaast kan de beoogde brug en/of kap van de bomen op de oever leiden tot een permanente onderbreking van de essentiële vliegroute.
Het ongeschikt raken van deze essentiële functies leidt op indirecte wijze tot een overtreding van verbodsbepaling art. 3.5.2 en 3.5.4 van de Wet natuurbescherming doordat verblijfplaatsen (tijdelijk) niet bereikbaar zijn en individuen verstoord worden.

6 Vervolgstappen

In dit hoofdstuk is aangegeven of mitigerende maatregelen van toepassing zijn, of een ontheffing nodig is en onder welke voorwaarden een eventuele ontheffing redelijkerwijs verleend kan worden.

Negatieve effecten op een essentiële vliegroute van gewone dwergvleermuis en watervleermuis en essentieel foerageerbied van gewone dwergvleermuis, kunnen niet met zekerheid worden uitgesloten bij het voornemen. Afhankelijk van de werkwijze en inrichting van het plangebied leiden de werkzaamheden wel/niet tot het overtreden van artikel 3.5 lid 2 en lid 4 van de Wet natuurbescherming.

Indien de werkzaamheden leiden tot een (tijdelijke/permanente en lokale/totale) aantasting van de essentiële vliegroute en foerageergebied is het nemen van mitigerende maatregelen noodzakelijk. Wanneer voldoende mitigerende maatregelen getroffen worden waarmee de functies van vliegroutes en foerageergebied behouden kunnen worden, dan is een ontheffing niet noodzakelijk (mits verblijfplaatsen door de maatregelen niet aangetast worden, omdat essentiële vliegroutes en foerageergebieden niet op zichzelf beschermd zijn onder de Wnb). Wanneer de initiatiefnemer juridische zekerheid wil over de maatregelen, en/of wanneer ook verblijfplaatsen bij dit voornemen aangetast worden (at nog onderzocht moet worden, dan is de aanvraag van ontheffing van de Wnb alsnog noodzakelijk. Een ontheffing kan alleen worden verkregen als:

- Het belang van het voornemen een overtreding rechtvaardigt
- De staat van instandhouding niet verslechtert
- Uit een alternatievenafweging blijkt dat er ten aanzien van bijvoorbeeld de locatie, planning, inrichting en ontwerp en werkwijze geen reële opties zijn die gunstiger uitpakken voor benadeelde soorten

Gewone dwergvleermuis en watervleermuis zijn beschermd via artikel 3.5. Een ontheffing kan redelijkerwijs worden verkregen als kan worden onderbouwd dat het voornemen minstens één van de volgende belangen dient:

- Volksgezondheid of de openbare veiligheid
- Andere dwingende redenen van groot openbaar belang

- Ter voorkomen van schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren of andere vormen van eigendom
- Bescherming van flora- en fauna of voor de instandhouding van natuurlijke habitats;
- Onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie
- Om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt aantal - bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld - van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt aantal - bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld - van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben

Indien aan een van deze wettelijke belangen voldaan kan worden is een ontheffing redelijkerwijs verleenbaar, mits een alternatievenafweging aantoont dat er geen ecologisch gunstigere uitvoeringswijze beschikbaar is en voldoende mitigerende maatregelen worden genomen.

6.1 Mitigatie

Werkzaamheden waarbij een essentiële vliegroute met gecombineerde functie van foerageergebied aangetast of verwijderd wordt, dienen plaats te vinden in de periode dat gewone dwergvleermuis en watervleermuis niet actief zijn. Dit betekent dat de werkzaamheden op het water en met breed uitstralende verlichting tussen zonsondergang en -opkomst tijdens winterrust (van 1 november tot en met maart) moeten plaatsvinden. Door uitsluitend werkzaamheden overdag uit te voeren zonder breed uitstralende verlichting wordt lichtverstoring op vleermuizen geheel voorkomen. Wanneer alsnog met kunstlicht gewerkt wordt, dan dient deze zo afgesteld te zijn dat de watergang niet meer of anders (bijvoorbeeld met een andere lichtkleur) verlicht wordt dan nu al het geval is. Indien noodzakelijk kan hierbij vleermuisvriendelijke (amberkleurige) verlicht gebruikt worden, waar vleermuizen geen hinder van ondervinden.

In de gebruiksfase is het van belang dat niet meer verlichting richting de watergang en bomen aan de noordkant van het plangebied (aan weerszijden van de watergang) uitstraalt dan in de huidige situatie het geval is. Hierdoor wordt voorkomen dat de essentiële vliegroute van gewone dwergvleermuis en watervleermuis beschadigd of vernield wordt. De volgende maatregelen kunnen genomen worden voor de verlichting in de gebruiksfase:

- Openbare verlichting kan onder andere aangepast worden door armaturen juist af te schermen van de vliegroute af, vleermuisvriendelijke verlichting (amberkleurig licht) kan toegepast worden en armaturen met een scherpe ‘cut off’ kunnen toegepast worden
- Verlichting in woningen kan onder andere aangepast worden door folie op de ramen te plaatsen die uitstraling van verlichting beperkt of nieuwe vegetatie kan aangeplant worden die uitstraling van verlichting vanaf de nieuwe gebouwen richting de watergang blokkeert

Indien werkzaamheden worden uitgevoerd waarbij de vliegroute permanent ongeschikt raakt (door het plaatsen van een brug en/of kappen van bomen op de oeverkant) of in de kwetsbare periode werkzaamheden uitgevoerd moeten worden, dient een alternatieve vliegroute gecreëerd te worden. Die alternatieve vliegroute moet worden gecreëerd nabij of parallel aan de originele vliegroute.

Zoals vermeld in het ‘Kennisdocument Gewone dwergvleermuis’ (BIJ12, 2017) en ‘Kennisdocument Watervleermuis’ (BIJ12, 2017), kunnen deze vliegroutes als volgt worden omgelegd in de tijdelijke situatie/tijdens de werkzaamheden:

- Grote onderbrekingen in vliegroutes kunnen overbrugd worden door het plaatsen van 4,5 meter hoge palen (waarvan 3 meter boven de grond) van tenminste 20 centimeter doorsnede die in dubbele rij in verband geplaatst zijn op 0,4 meter afstand van elkaar
- Schermen moeten minimaal 2 meter hoog zijn en op palen staan van minimaal 1,5 meter hoog (totale hoogte minimaal drie meter). Het scherm kan zowel van stuifzanddoek zijn als van gaaswerk met een maximale maaswijdte van 1,5 centimeter of gemaakt zijn van rietstengels of wilgentenen. Schermen zijn windgevoelig en moeten goed onderhouden worden na stormachtig weer in het actieve seizoen van de gewone dwergvleermuis

Uiteraard mogen deze tijdelijke schermen niet verlicht worden, conform de eisen die hierboven aan verlichting gesteld zijn.

Permanente onderbrekingen in vliegroutes, door bomenkap en/of de aanleg van een burg kunnen, zoals vermeld in het ‘Kennisdocument Gewone dwergvleermuis’ (BIJ12, 2017) en ‘Kennisdocument Watervleermuis’ (BIJ12, 2017), als volgt worden omgelegd en dus worden gemitigeerd:

- Door het creëren van “hop-overs” met aaneensluitende boomkronen
- Door een passeerbare doorgang onder de brug door te maken

De passeerbare doorgang onder de brug door heeft de sterke voorkeur in dit geval, omdat de watervleermuis voornamelijk gebruik maakt van natte passages. De afmetingen van deze onderdoorgang worden vooral door gewone dwergvleermuis bepaald, want zal hier alleen gebruik van maken als deze doorgang minimaal 36 m^2 bedraagt (voor de watervleermuis is deze waarde veel lager). Van belang is dat de begeleidende vegetatie permanent onverlicht blijft, zowel gedurende de realisatiefase als de gebruiksfase.

De te nemen maatregelen en bijbehorende randvoorwaarden dienen verder uitgewerkt te worden in een ecologisch werkprotocol.

6.2 Ontheffing

Wanneer voldoende mitigerende maatregelen getroffen worden waarmee de functies van vliegroutes en foerageergebied behouden kunnen worden (zie paragraaf 6.1), dan is een ontheffing niet noodzakelijk (mits verblijfplaatsen door de maatregelen niet aangetast worden, omdat essentiële vliegroutes en foerageergebieden niet op zichzelf beschermd zijn onder de Wnb). Wanneer de initiatiefnemer juridische zekerheid wil over de maatregelen, en/of wanneer ook verblijfplaatsen bij dit voornemen aangetast worden wat nog onderzocht moet worden, dan is de aanvraag van ontheffing van de Wnb alsnog noodzakelijk.
Om een ontheffing aan te vragen moet een activiteitenplan opgesteld worden. In het activiteitenplan moet ingegaan worden op de volgende onderdelen:

- De beoogde ontwikkeling en de planning hiervan
- De aanwezige soorten, de beschermde ecologische functies en hoe die zijn onderzocht
- De te overtreden verbodsbepalingen

- De mitigerende en compenserende maatregelen
- Het wettelijk belang van de ontwikkeling
- De staat van instandhouding van de soort
- Een alternatievenafweging

Als het bevoegd gezag akkoord gaat met de alternatievenafweging, het wettelijk belang en de maatregelen die getroffen worden om negatieve effecten te verzachten of te voorkomen, verleent deze een ontheffing. In dat geval zijn er vaak in de verleende ontheffing voorwaarden beschreven. Meestal is één van die voorwaarden het opstellen van een werkprotocol waarin de mitigerende en compenserende maatregelen uitgewerkt worden en wordt de aanwezigheid van ecologische begeleiding vereist.

Bij formele ontheffingsaanvragen dient rekening gehouden te worden met een proceduretijd. De wettelijk vastgestelde proceduretermijn voor de behandeling van een ontheffingsaanvraag bedraagt dertien weken. Het bevoegd gezag kan deze termijn eenmalig met zeven weken verlengen tot een maximale proceduretermijn van twintig weken.

6.3 Overige maatregelen

In het kader van de zorgplicht dienen er enkele aanvullende maatregelen genomen te worden, om schade aan niet beschermde soorten te voorkomen. Deze maatregelen bestaan uit:

- Tijdens het bouwrijp maken van het terrein de werkzaamheden vanuit één richting uitvoeren. Hierdoor kan aanwezige fauna het gebied tijdig ontvluchten
- Werkzaamheden in het water vinden buiten de kwetsbare periode van amfibieën en vissen
- Bij werkzaamheden in het water worden extra maatregelen getroffen om dieren te laten vluchten
- Struweel en groen wordt altijd voorzichtig verwijderd buiten de kwetsbare periodes van aanwezige soorten en indien mogelijk buiten de invloedssferen van de werkzaamheden neergelegd
- Werkzaamheden buiten het broedseizoen uitvoeren (maart t/m augustus) of voorafgaand de start van de werkzaamheden een broedvogelcontrole uitvoeren

7 Conclusie

In dit hoofdstuk zijn de conclusies en gevolgen voor de beoogde ontwikkeling samengevat.

7.1 Aanleiding

Ingenieursbureau Gemeente Amsterdam is voornemens om de bestaande kantoorpanden nabij het IJsbaanpad te Amsterdam gefaseerd te slopen, en de buitenruimte te herinrichten. TAUW heeft een natuurtoets uitgevoerd, gevolgd door een nader onderzoek naar essentiële vliegroutes en foerageergebied van vleermuizen (onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen volgt later).

7.2 Conclusie

Een essentiële vliegroute van gewone dwergvleermuis en watervleermuis is aangetroffen aan de watergangzijde van de bomen en de Stadiongracht aan de noordkant van het plangebied. Daarbij geldt de watergang ook als essentieel foerageergebied voor de gewone dwergvleermuis en daarnaast is een niet essentieel foerageergebied aangetroffen bij IJsbaanpad nummer 6. Mits de voorgeschreven maatregelen worden opgevolgd (beperking/voorkoming uitstraling verlichting en behouden voldoende vrije doorvliegroute) wordt aantasting van de essentiële vliegroute en het essentieel foerageergebied van gewone dwergvleermuis en watervleermuis voorkomen. Van een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wnb is dan geen sprake. Met in acht neming van die maatregelen, is het aannemelijk dat het voornemen (en daarmee de beoogde bestemmingsplan wijziging) redelijkerwijs uitvoerbaar is binnen de Wnb, ook wanneer voor het voornemen alsnog een ontheffing wordt aangevraagd.

Een aanvullend onderzoek naar vliegroutes en foerageergebied voor bosvleermuis en meervleermuis is nodig om aanwezigheid van alle soortfunctie combinaties vast te kunnen stellen danwel uit te kunnen sluiten. Aanvullend onderzoek naar watervleermuis is niet noodzakelijk, omdat een essentiële vliegroute van de soort reeds is vastgesteld. De uitkomsten van dit aanvullend onderzoek hebben geen invloed op de voorgeschreven maatregelen uit onderhavig rapport, omdat bosvleermuis en meervleermuis geen zwaardere eisen stellen aan een essentiële vliegroute dan gewone dwergvleermuis en watervleermuis. Voor bosvleermuis en meervleermuis zouden dezelfde maatregelen toegepast worden. De maatregelen betreffen het voorkomen van uitstraling van verlichting richting de vliegroute en het behouden van een voldoende vrije doorvliegroute.

De resultaten van het soortgericht onderzoek in het plangebied zijn samengevat in tabel 7.1.

Tabel 7.1 Samenvatting resultaten soortgericht onderzoek

Soort	Aanwezig in het plangebied?	Ontheffing nodig?
Vleermuizen	Ja, essentiële vliegroute gewone dwergvleermuis	Nee, mits de maatregelen opgevolgd worden

8 Literatuur

BIJ12, 2017. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis, versie 1.0 juli 2021

BIJ12, 2017. Kennisdocument Watervleermuis, versie 1.0 juli 2021

NGB, 2021. Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, 2021. Vleermuisprotocol 2021

TAUW, 2023. Natuurtoets Verdi Noordzijde IJsbaanpad, Amsterdam. TAUW-rapportage met kenmerk: R001-1292211RNR-V04-sss-NL